

Společná zemědělská politika ES/EU

Představení problematiky;
vývoj a reformy SZP

21. září 2009

Principy - historie

- ◆ společný trh se zemědělskými výrobky
- z hlediska financování i právní regulace SZP je komunitární politikou EU (součást I. pilíře)
- V minulosti hrála často úlohu jednoho z klíčových politických témat v rámci ES/EU X počet osob zaměstnaných v zemědělství v měřítku EU přitom stále klesá (v ČR < 4%, podobný trend ve zbytku EU X z nových členů „zemědělskou“ zemí např. Polsko, Bulharsko)

Principy - historie

- ◆ financování prostřednictvím fondů (Evropský zemědělský záruční a orientační fond - EAGGF, nová finanční perspektiva nově zavedla Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova - EAFRD)
- ◆ K základním principům SZP po léta patřily:
- ◆ Regulativní a redistributivní charakter (princip množstevních kvót a tržních řádů pro jednotlivé komodity – až do 80. let především cenová regulace)
- ◆ Komunitární preference (subvencovaný vývoz a systém variabilních přirážek)

Principy tržní regulace prostřednictvím regulace cen

- ◆ každoroční určování cen u „strategických“ komodit
- ◆ tržní řády = soubor tří typů cen
- ◆ cílová cena
- ◆ minimální (intervenční) cena
- ◆ prahová cena

Reformy SZP

- ◆ McSharryho reforma 1992
- ◆ Agenda 2000
- ◆ tzv. Fischlerova reforma 2003
- ◆ „Zdravotní kontrola“ (Health Check) 2008

Konec cenových podpor, zavedení přímých plateb, později ve formě a s vazbou na dodržování zásad cross-compliance, snaha převést maximum plateb v I. pilíři SZP na tento princip a ukončit jiné podpory (tzv. decoupling), konec komunitární preference (tlak vnějších obchodních závazků EU), zavedení II.pilíře SZP - rozvoj venkova

Výsledky reforem

- ◆ Oddělení plateb od produkce ve většině komodit
- ◆ Regulativní principy stále přetrvávaly u některých komodit (cukr, víno, částečně ovoce a zelenina) – následovaly dílčí reformy konkrétních oblastí
- ◆ Přetrvává kvótní systém u některých komodit

Kvóty

- ◆ množstevní omezení dotované produkce dané komodity (zde příklad České republiky dle Přístupové smlouvy)
- ◆ 162 529 ha pro pěstování čočky
- ◆ Výrazné limity u zpracovaného ovoce a zeleniny (rajčata, broskve, hrušky)
- ◆ zákaz vysazování nových vinic po vstupu do EU (2 pěstitelské oblasti - Čechy a Morava; nová výsadba vinic nesmí po vstupu překročit 2 % z celkové výměry vinic k 1.5.2004)
- ◆ max. 4 517 223 t dehydratovaného krmiva na rok
- ◆ 33 660 t bramborového škrobu pro rok 2004/2005
- ◆ kvóta ČR na mléko 2 682 143 t (pro r. 2006), 2 737 931 t celková kvóta

Kvóty ČR dle Přístupové smlouvy

komodita	kvóta	stav v roce 2001
Bramborový škrob	33 660 t	29 600 t
Kvóta na mléko	2 682 143 t	2 655 587 t
Zpracovaná rajčata	12 000 t	25 014 t (nezpracovaných)
Zpracované broskve	1 287 t	4 764 t (nezpracovaných)
Zpracované hrušky	11 t	16 339 t (nezpracovaných)
Krávy bez tržní produkce mléka	90 300 ks	100 300 ks
Ovce	66 733 ks	70 101 ks
Přírodní vlákna (len)	1923 t dlouhá vlákna 2866 t krátká vlákna	1600 t dlouhá vlákna 3141 t krátká vlákna
Plocha orné půdy	2 253 598 ha	2 381 749 ha
Referenční výnos	4,20 t/ha	4,52 t/ha
Cukr (výrobní kvóta A)	441209 t	434 200 t (celkem vyprodukováno cukru)
Cukr (vývozní kvóta B)	13 653 t	
Sušená píce	27 942 t	29 663 t

Financování a role lobby

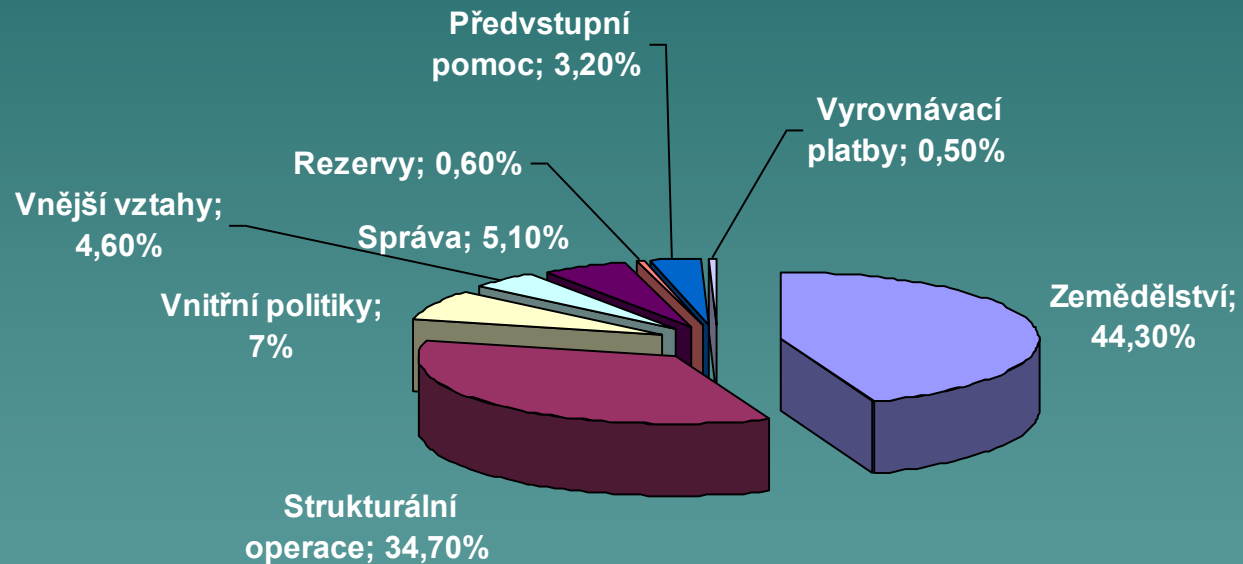
- ◆ fond EAGGF
- ◆ část „záruční“
(přímé platby, podpory produkce, subvence, platby dosud neoddělené od produkce)
- ◆ část „orientační“
(rozvoj venkova, péče o krajinu, agro-envi, podpora mladých farmářů a předčasný odchod do důchodu atd.)
- ◆ dnešní výdaje na SZP = méně než 40 % rozpočtu EU
- ◆ 2007 – zavedení nového fondu pro rozvoj venkova EAFRD
- ◆ Dnes – EAGF a EAFRD

Zemědělská lobby: organizace COPA-COGECA (Committee of Professional Agricultural Organisations in the European Union - General Confederation of Agricultural Co-operatives in the European Union)

Finanční perspektiva 2000-2006 (Agenda 2000) – výdaje

	EU-15 (v mil. €)				EU-25 (v mil. €)		
	r. 2000	r. 2001	r. 2002	r. 2003	r. 2004	r. 2005	r. 2006
1. Zemědělství	41 738	44 530	46 587	47 378	49 297	50 429	50 573
1a: CAP - tržní operace a přímé platby	37 352	40 035	41 992	42 680	42 772	43 734	43 746
1b: Rozvoj venkova	4 386	4 495	4 595	4 698	6 525	6 695	6 827
2. Strukturální operace	32 678	32 720	33 638	33 968	41 094	41 770	43 055
2a: Strukturální fondy	30 019	30 005	30 849	31 129	35 394	36 588	37 132
2b: Kohezní fond	2 659	2 715	2 789	2 839	5 700	5 182	5 923
3. Vnitřní politiky	6 031	6 272	6 558	6 796	8 682	8 772	8 843
4. Vnější vztahy	4 627	4 735	4 873	4 972	5 082	5 093	5 104
5. Správa	4 638	4 776	5 012	5 211	5 983	6 154	6 325
6. Rezervy	906	916	676	434	442	442	442
7. Předvstupní pomoc	3 174	3 240	3 328	3 386	3 455	3 455	3 455
8. Vyrovnávací platby (kompenzace)	*	*	*	*	1 410	1 299	1 041
CELKEM (v závazcích)	93 792	97 189	100 672	102 145	115 445	117 441	118 838

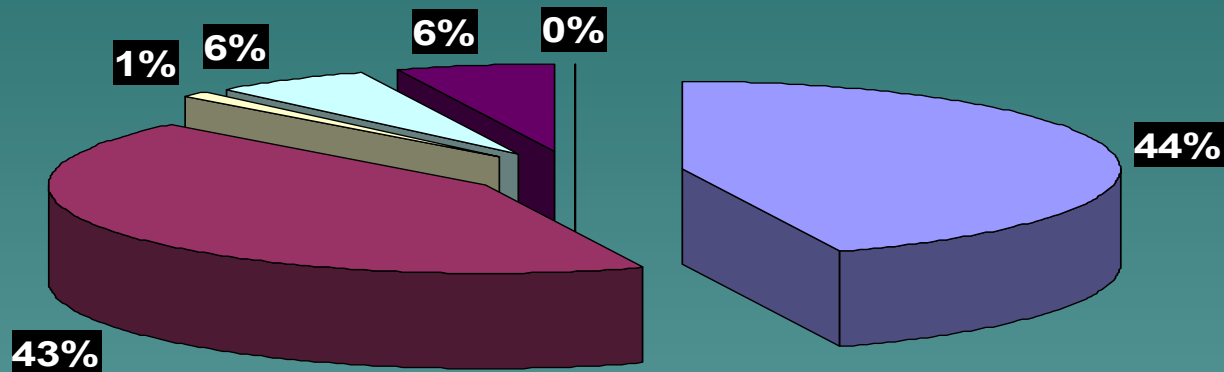
Celkový podíl jednotlivých položek na výdajích v letech 2000-2006

Výdaje finanční perspektivy 2007-2013 pro EU-27 v mil. €

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Udržitelný růst	51267	52415	53316	54294	55368	56876	58303
1a. Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost	8404	9097	9754	10434	11295	12153	12961
1b: Koheze pro růst a zaměstnanost	42863	43318	43862	43860	44073	44723	45342
2. Ochrana a správa přírodních zdrojů	54985	54322	53666	53035	52400	51775	51161
2a. Životní prostředí, rybníkářství a rozvoj venkova	11865	11625	11387	11171	10947	10728	10516
2b. Zemědělství-tržní operace a přímé platby	43120	42697	42279	41864	41453	41047	40645
3. Občanství, svoboda, bezpečnost a právo	1199	1258	1380	1503	1645	1797	1988
4. EU jako globální aktér	6199	6469	6739	7009	7339	7679	8029
5. Správa	6633	6818	6973	7111	7255	7400	7610
6. Kompenzace	419	191	190	*	*	*	*
CELKEM	120702	121473	122564	122952	124007	125527	127091
Jako % z HND EU	1,10%	1,08%	1,07%	1,04%	1,03%	1,02%	1,01%

Celkový podíl jednotlivých položek na výdajích v letech 2007-2013

1. Udržitelný růst	2. Ochrana a správa přírodních zdrojů
3. Občanství, svoboda, bezpečnost a právo	4. EU jako globální aktér
5. Správa	6. Kompenzace

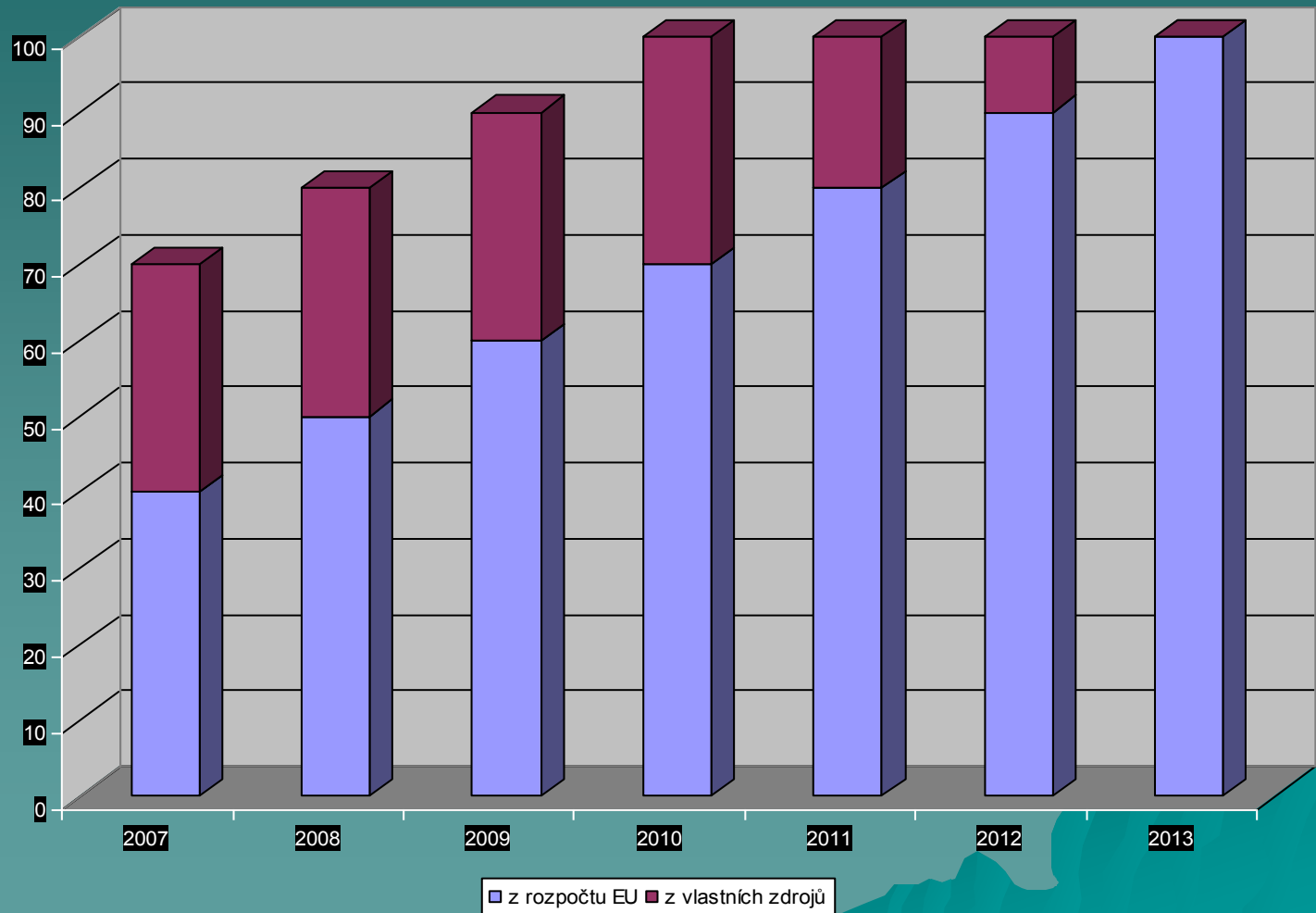
Zemědělství ve FP 2007-2013: přímé platby

Dle Přístupové smlouvy pokračuje přechodné období a možnost omezeného dorovnávání přímých plateb z vlastních zdrojů prostřednictvím TOP-UP, v nových členských zemích namísto schématu jednotné platby na farmu (SPS) schéma jednotné platby na hektar (SAPS)

Rok	Přímé platby z rozpočtu EU jako podíl přímých plateb EU-15	Doplňkové platby z vlastních zdrojů
2007	40%	30%
2008	50%	30%
2009	60%	30%
2010	70%	30%
2011	80%	20%
2012	90%	10%
2013	100%	0%

Zemědělství ve FP 2007-2013: přímé platby

- ♦ Dle Přístupové smlouvy ČR dorovnává max. 30 procentních bodů a nesmí překročit 100 % výše přímých plateb v EU-15

Vývoj SZP v letech 2004-2009

- ◆ Zavedení jednotné společné organizace zemědělských trhů (Common Market Organisation; CMO)
- ◆ Reforma cukerného pořádku
- ◆ Reforma společného trhu s ovocem a zeleninou; projekt „Ovoce do škol“
- ◆ Reforma společného trhu s vínem
- ◆ Rozvoj venkova – EAFRD; znevýhodněné oblasti (LFA)

Témata současné SZP

SZP a životní prostředí

- ◆ Fischlerova reforma zavedla normy cross-compliance
- ◆ Agro-environmentální opatření
- ◆ Podpora biologické rozmanitosti
- ◆ ochrana vod a půdy
- ◆ chemické prostředky v zemědělství (pesticidy)
- ◆ Ekologické zemědělství
- ◆ „pohoda zvířat“ (animal welfare)

Témata současné SZP

Ochrana spotřebitele

- ◆ kvalita zemědělských produktů
- ◆ biotechnologie – GMO

Bioenergetika

Lesnictví

Specifické téma – společná rybolovná
politika